

ZPRÁVA O ÚČASTI NA 1. ROČNÍKU "SILVRETTATREFFEN 1995" A 5. VÝROČNÍM ZASEDÁNÍ IMSO

Ve dnech 29. září až 1. října se v nádherném prostředí rakouských Alp, části Silvretta na základně Bieler Höhe ve spolkové zemi Vorarlberg konal 1. ročník "Silvrettatreffen 1995". Tato akce byla spojena také s 5. výročním zasedáním IMSO. Záštitu nad celou akcí měl rakouský spolkový ministr obrany dr. Werner Fasslabend a členy čestného předsednictva byli kromě jiných náčelník zdravotnické služby rakouské armády (Bundesheeres) genpor. dr. Hubert Hrabčík, prezident lékařské komory země Vorarlberg dr. Peter Wöss a starosta největšího města v oblasti Silvretta Gaschurnu Heinrich Sandrell.

Hlavními organizátory akce byly vojenské velitelství pro Vorarlberg se sídlem ve městě Bregenz v čele s jeho velitelem genpor. Redlem a náčelníkem zdravotnické služby dr. Dechantem a IMSO se svým prezidentem plk. dr. Theilerem a generálním sekretářem Ferrym Müllerem.

Akce se zúčastnilo více než 240 účastníků, mezi kterými hlavní část tvořili příslušníci Bundesheeru z Vorarlbergu a Tirol a velká skupina profesionálních poddůstojníků a důstojníků z Bundeswehru. Kromě vojáků se akce zúčastnili také civilní lékaři a další osoby zabývající se záchrannými systémy. Dalšími zahraničními hosty bylo 5 příslušníků U.S. Army, 2 švýcarští důstojníci, 1 francouzský vojenský lékař - specialista na horskou medicínu z Grenoblu, a naše pětičlenná delegace AČR. Bohužel se akce zúčastnilo pouze 6 členů IMSO, a to prezident, generální sekretář, plk. dr. Gallent z Klagenfurtu a 3 členové z ČR.

Celá akce byla rozdělena do 4 bloků, z nichž 2 tvořily praktické ukázky v terénu. Zasedání zahájil dr. Dechant a pak následovala další pozdravná vystoupení a koncert klasického dechového orchestru. Vzhledem k rozsáhlosti úvodních částí obsahoval 1. blok pouze slavnostní přednášku, kterou přednesl prof. dr. Elmar Jenny z Innsbrucku, Präsident der Österreichischen Gessellschaft für Alpin- und Höhenmedizin. Přednáška zahrnovala přehled úzké spolupráce této společnosti s armádou, policií a vojenskou policií při akcích ve vysokohorském terénu. Alpy jsou mnohem větší a vyšší hory než naše, a proto je zde také více nehod, které jsou co do situace často také mnohem rozsáhlejší. Tato spolupráce je tedy naprosto nezbytností, a jak jsme se dozvěděli z neformálních rozhovorů, obdobná situace je ve všech "alpských" zemích. Rozdíl je však takový, že zatímco v Rakousku jsou tyto služby převážně hrazeny státem, ve Švýcarsku je musí hradit v plném rozsahu ten subjekt, který zavinil jejich použití. Přednáška byla doplněna velkým množstvím diapozitivů, často velmi naturalistických.

Následující dva bloky byly praktickými ukázkami, na kterých se podíleli společně příslušníci

rakouské a německé armády, včetně výsadkářů, kteří využili krásného počasí k opakovaným seskokům, 3 vrtulníky, automobilní a další technické prostředky rakouské armády. Na praktické ukázce se prezentovala francouzská firma vyrábějící nafukovací stany vysoké kvality, německá firma vyrábějící zařízení pro vyhledávání lidí v lavinách a závalech, na jednání byl také přítomen zástupce firmy ZEPPELIN MOBILE SYSTEME GmbH., která dodává kontejnery pro zdravotnickou službu Bundeswehru. V první části, která probíhala přímo u základny, kde se konala celá akce, předvedli nejdříve výsadkáři seskok do postižené oblasti a pak skupiny specialistů provedly vyproštění raněných z improvizovaného závalu. Pro tato vyprošťování jsou zásahové jednotky (AFDRU) vybaveny veškerým potřebným materiálem, jako jsou plastické trhaviny, sbíječky s kompresory, řetězové pily, vyprošťovací pomůcky apod. Všichni vyproštění pak byli odsunuti na obvažiště umístěné v několika stanech, které vyrostlo velice rychle před našima očima a bylo vybaveno veškerými zdravotnickými přístroji a materiálem, včetně menšího operačního sálu s operačním stolem, narkotizačním přístrojem a dalším nezbytným vybavením. Důležitou roli hrála poměrně velká protiřoková část. Skládací stany, ve kterých bylo obvažiště bleskurychle rozvinuto, jsou tvořeny speciální konstrukcí, pomocí které je celý stan rozvinut (nedá se přímo říci postaven) během necelých 2 minut, žádné podpěry nepřekážejí, drží perfektně formu a obsahuje místa pro rychlé připojení klimatizace, elektrické energie a vody.

Druhá praktická ukázka se konala následující den ve výšce 2538 m n. m. v blízkosti horské chaty Sarbrüker Hütte. Všichni účastníci byli do tohoto prostoru dopraveni kolonou malých terénních automobilů a přímo na místě vybaveni výbornými vojenskými dalekohledy. Ještě před praktickými ukázkami jsme také obdrželi objednané rakouské uniformy, resp. jejich horní části, takže jsme byli do alpské přírody dobře vybaveni, protože naše slavnostní uniformy, které jsme si částečně z neznalosti místních poměrů přivezli, nebyly do výšky nad 2000 m příliš vhodné. Vlastní ukázka proběhla v rozsahu 2 hodin, kdy jedna akce za druhou následovaly v perfektním sledu včetně odborného komentáře a navíc pro obě praktické ukázky měli pořadatelé "objednáno" nádherné počasí, a to přesto, že první den do rána napadlo cca 10 až 15 cm sněhu a celé dopolednu chumelilo. Dalekohledy se ukázaly jako naprostá nezbytnost, protože jsme v podstatě zblízka mohli pozorovat, jak vrtulník se zavěšeným záchranářem snaží z naprosto nepřístupných míst figuranty buďto zavěšené na sedačce, nebo zafixované v nosítkách u těla záchranáře, nebo si je vrtulník pomocí jeřábu vtáhl

přímo do kabiny. Jiná skupina na nedalekém ledovci předváděla spouštění raněného po ledovci a další skupina snášení raněného ze stěny na zádech horolezce nebo spouštění na speciální improvizované lanovce. Pod stěnou již čekali koně, kteří táhli nosítka umístěná na jednoosém vozíku. Vše bylo, jak jsme uvedli, perfektně zorganizováno, akce se zúčastnily 2 vrtulníky přímo a třetí vrtulník stále kroužil okolo a kameraman na jeho palubě vše snímal videokamerou.

Po skončení ukázky nás kolona opět nebezpečným terénem bezpečně svezla dolů na závěrečný večer.

V průběhu akce také proběhlo zasedání IMSO, na kterém byl prezidentem na další rok zvolen dr. Theiler. Volili se také národní sekretáři, a to z přítomných členů. Za Rakousko byl zvolen dr. Gallent, za ČR dr. Zlámal a za SRN dr. Tempel, který byl současně zvolen viceprezidentem IMSO. Zároveň byli přijati noví členové, a to dr. Geissler z Rakouska a oba švýcarští důstojníci plk. dr. Bühlmann a mjr. Kessler. Poprvé jsme v letošním roce zaplatili "symbolický" účastnický poplatek 200 öS a byli jsme pozváni na příští výroční zasedání IMSO, které se bude konat koncem června 1996 v Langenargenu u Bodamského jezera.

Poslední 4. blok, který proběhl dopoledne druhého dne jednání, tvořily všechny zbývající přednášky. V tomto bloku také vystoupil dr. Hajžman se svou přednáškou "Antibiotikaanwendung bei Schwerverletzten". Zásadní přednášku tohoto bloku přednesl genpor. Redl. Byla to v podstatě kritická úvaha o současné situaci v bývalé Jugoslávii a v jiných ohniscích napětí na světě a o nasazení "modrých přileb" v těchto místech. Jeho pohled se týkal samozřejmě rakouské účasti a názorů a pohledů ze strany Rakouska. Obdobnou přednášku, avšak z německého pohledu, přednesl genmjr. Bernhardt, bývalý velitel 1. Luftlandedivision. Závěr tohoto bloku doplnila vystoupení lékařů specializovaných na horskou záchrannou službu a lékařskou problematiku spojenou s riziky pobytu ve vysokých horách. Dr. Elsensohn hovořil o problematice podchlazení, zejména při lavinových neštěstích na horách. Poučným závěrem jeho přednášky byl fakt, že pokud se kdokoli stane svědkem lavinového neštěstí, při kterém došlo k zasypaní lidí, měl by nejdříve 15 minut intenzivně prohledávat místo dopadu laviny a teprve pak urychleně přivolat pomoc. Je to z toho důvodu, že pravděpodobnost přežití je do 15 minut ještě cca 80 %, pak se prudce snižuje - při 45 minutách je ještě 30 %, do 150 minut se udržuje ještě okolo 20 %. Zajímavé bylo také použití přístroje pro vyhledávání postižených v lavinách od firmy SELECTION, s kterým jsme se seznámili předchozí den při praktické ukázce. Z hlediska přežití postiženého při transportu je nezbytné stálé sledování jeho tělesné teploty pomocí "bubínkového" teploměru, který se postiženému umístí na hlavu nebo krk, protože jak přednášející uvedl: "Zemřít ne-

může pouze ten, který je teplý nebo mrtvý". Přednáška dr. Reitera se týkala kritických stavů na horách z internistického hlediska. V podstatě výukovým způsobem uvedl v přehledu možné krize infarktem myokardu počínaje a hypoglykemickou krizí konče. Na jedné straně uvedl nejdůležitější symptomy a na straně druhé všechny nezbytné kroky v rámci první pomoci a první lékařské pomoci. Dr. Riedmann, neurolog, horský vůdce a zkušený horolezec, přednesl na závěr velmi zajímavou přednášku o nebezpečích, která s sebou přináší dlouhodobý pobyt ve velkých nadmořských výškách ve velehorách, který může pro nezkušeného a špatně aklimatizovaného člověka znamenat nejen ztrátu orientace nebo dokonce vědomí, ale pokud nebude člověku s AMS (Acute Mountain Sickness) poskytnuta urychlená pomoc v podobě okamžitého transportu do nižších poloh nebo umístění do hyperbarické komory, hrozí mu smrt. K tomuto účelu předvedl přenosnou hyperbarickou komoru americké výroby, která je v podstatě tvořena nafukovacím vakem umístěným do menšího "batůžku" s malou kyslíkovou láhví. Tuto komoru je možné během krátké chvíle rozvinout prakticky kdekoli.

Závěr celé akce tvořil společenský večer "Voralberger Heimatabend", na kterém se podávalo pivo vyrobené a označené k tomuto účelu jako "Silvrettatreffen 1995". Na úvod večera seznámil univerzitní profesor dr. Maurer z univerzity z Innsbrucku přítomné se závěry komplexního zkoumání "Ledového muže", který byl objeven ve výšce okolo 3000 m n. m. dokonale zakonzervován ledem.

V průběhu celé akce jsme se mohli na každém kroku přesvědčit o vysoké připravenosti vojenských profesionálů z rakouské i německé armády, o úzké spolupráci armády se záchrannými systémy svých zemí, ale i v mezinárodním měřítku. Nezbytným předpokladem pro jejich činnost je také kvalitní materiální vybavení, se kterým jsou schopni pracovat a zachraňovat lidské životy i v těch nejobtížnějších podmínkách. Opakovaně jsme se setkali s tím, že si němečtí i rakouští kolegové vysoce považují toho, že jsme se této akce vůbec mohli zúčastnit. Je to napodiv, ale pro mnohé to byla první možnost mluvit s někým z "východu". Armáda u našich jižních a západních sousedů má ve společnosti vysoký kredit, neboť si je vědoma, že ji stále nezbytně potřebuje.

J. FOREJT, Z. HAJŽMAN, F. HOŠEK, Z. POLÁŠEK,
VLA JEP Hradec Králové
B. ZLÁMAL
Odbor vojenského zdravotnictví GŠ, Praha